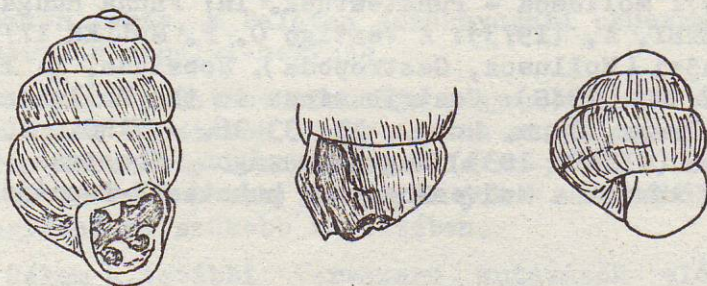

ERŐSS, Z.:

Vertigo substriata (JEFFREYS 1833) a Börzsöny-hegységben - *Vertigo substriata* (JEFFREYS 1833) im Börzsöny-Gebirge (Ungarn)

1981. március 12-én gyűjtéseket végeztem a Nyugati-Börzsönyben. Távolabbi célom - a Börzsöny Mollusca-faunájának teljes megismerése - érdekében vizsgáltam az említett területeken fellelhető alkalmas biotópokat.

Az egyik biotópban, a Vertigo-genus két faja mellett, nagy meglepetésemre számomra ismeretlen Vertigo-fajt találtam, melyről a Természettudományi Múzeumban kiderült, hogy az egyik legritkább magyarországi faj: a Vertigo substriata (JEFFREYS).

Az 1950-es évek végéig (SZIJJ & VÁGVÖLGYI, 1948; SOÓS, 1959) e fajból csak egyetlen recens magyarországi példány volt ismert, de ez az anyag 1956-ban elpusztult, ezért SZIGETHY (1973) törölte a fajt a magyar faunalistáról. A Vertigo substriata magyarországi előfordulását VARGA (1979, 1980) bizonyította be: a Medves-hegység egy és a Mátra két pontjáról közölte ezt a ritka fajt, ám eddig csupán 13 üres héj jelentette a teljes magyar anyagot. A mostani börzsönyi adat azért jelentős, mert lényegesen bővíti a faj ismert elterjedési területét, és a gyűjtött 43 példány valószínűsíti, hogy a Börzsönyben újabb helyeken is előkerül majd.

A terület, amelyről a gyűjtést végeztem, mindössze 8 dm² volt, ezért szükséges a lelőhely pontos megadása: Nagybörzsöny, a falutól délre 300 m-re a Ganádi-patak partján, kis forrás közvetlen közelében, 150 m tszf-i magasságban.

A biotóp jellemzése: Az olvadás miatt nagyon nedves rét árnyas széle, mélyedésben fekvő kb. 15 kg-os kövön növvő dús *Mnium medium* mohapárna, melynek felülete 8 dm², vastagsága 6-10 cm. Száraz, napos idő, léghőmérséklet 14° C.

A fent említett mohából vett minta a Vertigo substriata 43 példányán kívül még 14 faj 110 egyedét tartalmazta:

Carychium tridentatum /4/, *Cochlicopa lubrica* /2/, *C. lubricella* /1/, *Truncatellina cylindrica* /1/, *Vertigo pusilla* /10/, *V. antivertigo* /3/, *Vallonia pulchella* /2/, *V. costata* /12/, *Acanthinula aculeata* /4/, *Laciniaria biplicata* /15/, *Punctum pygmaeum* /5/, *Daudebardia rufa* /11/, *D. brevipes* /1/, *Arion* sp. /2/.

A talált *V. substriata* példányokat a következő múzeumi és magángyűjtemények között osztottam szét: Természettudományi Múzeum (Budapest), Magyar Állami Földtani Intézet (Budapest), Mátra Múzeum (Gyöngyös), KOVÁCS GY. (Békéscsaba), PINTÉR I. (Keszthely), PINTÉR L. (Budapest), és néhány példány saját gyűjteményemben található.

A közléshez PINTÉR LÁSZLÓ nyújtott hathatós segítséget, ez úton is köszönet illeti. VARGA ANDRÁSNAK köszönöm a V. substriata rajzát.

Zusammenfassung

Der Verfasser berichtet über die Wiederentdeckung von *Vertigo substriata* (JEFFREYS) im Börzsöny-Gebirge. Die Art ist aus Ungarn sonst nur von drei Fundorten bekannt.

Irodalom

SOÓS, L. (1959): Mollusca - Puhatestűek. In: Fauna Hungariae, 19 (3): 1-158. - SZIGETHY, A. (1973): A *Vertigo* O. F. MÜLLER 1774 -genus magyarországi fajai (Mollusca, Gastropoda). *Soosiana*, 1: 19-30. - SZIJJ, J. & VÁGVÖLGYI, J. (1948): Contributions to the Molluscan fauna of the Börzsöny Mts. *Fragm. Faun. Hung.*, 11: 33-36. - VARGA, A. (1979): A *Vertigo substriata* (JEFFR. 1833) Magyarországon. *Soosiana*, 7: 43-45. - VARGA, A. (1980): Adatok a Medves-hegység puhatestű-faunájához. *Soosiana*, 8: 11-14.

ERŐSS ZOLTÁN

Budapest
Szőlőhegy u. 14.

H-1104